

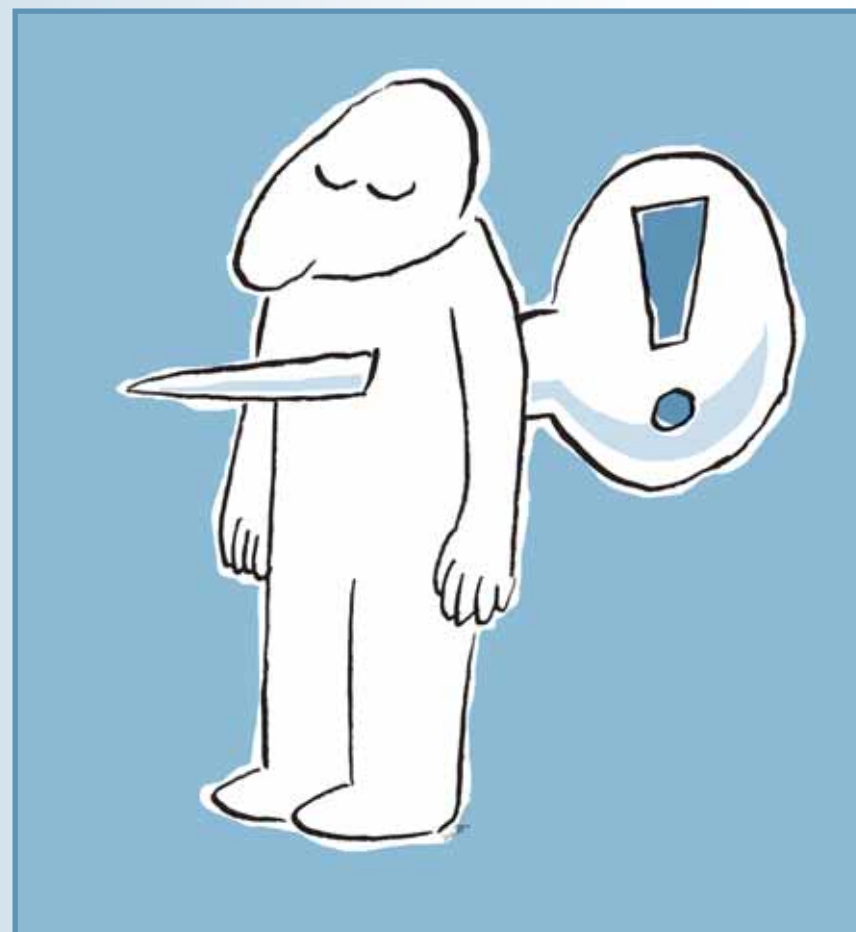
A LÉLEK LÁTHATATLAN KÉK FOLTJAI

SZKA208_50

Készítette: Sallai Éva

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIA

8. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a A szavak ereje					
A	A tanár viszonylag gyors egymásutánban interakciókból kiragadott, érzelmi töltésű mondatokat vetít a tanulóknak, és arra kéri őket, hogy mondják ki hangosan, milyen érzéseket váltanak ki belőlük az ilyen mondatok, ha nekik mondják azokat. Ezt követően arról beszélgetnek, hogy vajon vannak-e általános jellemzői a negatív, illetve pozitív érzéseket kiváltó közléseknek? 5 perc	Közlésekhez társuló érzelmek azonosítása Önreflexió Általánosítás	Frontális munka – személyes érzések megfogalmazása, beszélgetés		P1 (Mondatok) Számítógép és projektor
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a A bántalmazás alapformái					
A	A tanár a tábla három különböző részére felírja a következő kifejezéseket: SZÓBELI, FIZIKAI, ÉRZELMI bántalmazás. Ezután megbeszélik, hogy mik a legfontosabb jellemzői a bántalmazás különböző típusainak, s az elhangzó gondolatokat írásban is rögzítik. Végül – konkrét példák felidézésével – igyekeznek minél pontosabban meghatározni az érzelmi bántalmazás fogalmát. 5 perc	A foglalkozás alapfogalmainak tisztázása Kritikai gondolkodás	Frontális munka – irányított beszélgetés		P2 (Szómagyarázat)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Szóbeli és érzelmi bántalmazás (helyzetek értelmezése)					
A	<p>Az osztályban önkéntes alapon 6 fős csoportok szerveződnek. Választanak egy jegyzőt, aki viszonylag gyorsan és olvashatóan tud írni. A tanár minden csoportnak ad egy öt darabból álló kártyasorozatot, amit a tanulók véletlenszerűen elosztanak egymás között. Minden jegyző öt jegyzőkönyvlapot kap.</p> <p>A tanulók egymás után felolvassák a kártyájukon szereplő esetet a társaiknak, és közösen megpróbálnak válaszokat keresni az esetleíráshoz kapcsolódó kérdésekre. A jegyző igyekszik minél pontosabban rögzíteni a felvetődő gondolatok leglényegesebb elemeit.</p> <p style="text-align: right;">25 perc</p>	<p>A bántalmazás tényének felismertetése, saját élmények mozgósítása</p> <p>Elemző készség Empátia Szolidaritás Véleményalkotás</p>	Csoportmunka – közös helyzetelemzés	<p>D1 (Helyzetleírások)</p> <p>D2 (Jegyzőkönyvlapok)</p>	
II/c A szóbeli és az érzelmi bántalmazás konkrét formáinak tudatosítása					
A	<p>A tanár kivetíti a P3 fólia táblázatát, és röviden értelmezi a lapon szereplő kategóriákat. Minden csoport kap egy ugyanolyan kategóriákat tartalmazó feladatlapot, és megpróbálják azonosítani, hogy a bántalmazásnak milyen fajtáival kerültek szembe a náluk lévő helyzetleírásokból megismert gyerekek. Gondolataikat – a leírások számának megfelelő sorrendben – összegzik, és a sorszámokat beírják a táblázat kiválasztott rovataiba. (Egy sorszám több kategóriához is kapcsolódhat.)</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>A bántalmazási formák azonosítása</p> <p>Elemző készség Általánosítás Együttműködés</p>	Csoportmunka – közös helyzetelemzés (folytatás)	<p>D3 (Feladatlap)</p>	<p>P3 (Poszter vagy írásvetítő fólia)</p> <p>P4 (Megoldó kulcs)</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Ismerd föl!					
A	A tanulók az eddigi csoportjaikban dolgoznak tovább. Olyan eseteket gyűjtenek, amelyek velük vagy ismerőseikkel történtek, és amelyeket érzelmi bántalmazásnak tartanak. A felvetődő esetekből minden csoport kiválaszt hármat, amit a legjobb példának érez, és tömören leírja ezeket. A szóvivők sorban felolvassák a történeteket, és a többiek feladata, hogy eldöntsék, melyik bántalmazási formába sorolható a hallott eset. 15 perc	A téma személyes közelembbe hozása Önreflexió Kifejezőkészség Együttműködés	Csoportmunka – emlékek felidézése szóforgóval Frontális munka – beszélgetés	Írólapok	
II/e Lehet, hogy már én is elkövettem?					
A	Minden tanuló választ magának egy párt, akivel szívesen beszél a saját élményeiről. Ennek módja lehet az ún. kacsingatós játék (P5). A tanulók 6-8 percet kapnak arra, hogy elmeséljenek egymásnak egy-egy olyan történetet, amikor talán ők maguk bántalmaztak valakit az előzőekhez hasonló módon. 10 perc	Az önvizsgálat elősegítése Önismeret Bizalom Kommunikáció	Páros munka – beszélgetés		P5 (Játékleírás)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés, értékelés					
III/a Vigyázzunk egymásra!					
A	A foglalkozás lezárásaként – tanári irányítással – arról a beszélgetnek a tanulók, hogy miért fontos nyíltan szólni az érzelmi bántalmazásról. Közösén értelmezik, hogy mi mindent fejez ki a modul címe: „A lélek láthatatlan kék foltjai”. Arról is beszélnek, hogy miként tudjuk magunkat és egymást megvédeni a hasonló bántásoktól, s hogyan tudjuk elkerülni, hogy szándékosan vagy akaratlanul keserű perceket okozzunk másoknak. 10 perc	A modul üzeneteinek közös összegzése Kommunikáció Felelősségérzet	Frontális munka – beszélgetés		
III/b Visszatekintés					
A	A tanulók – az értékelő lapon található hiányos mondatok kiegészítésével – saját maguk számára is összegzik, hogy milyen érzéseket váltott ki belőlük a foglalkozáson való részvétel. 5 perc	Személyes reflexiók ki-váltása Véleményalkotás	Egyéni feladat – saját gondolatok rögzítése	D4 (Értékelő lap)	

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Interakciókból kiragadott, érzelmi töltésű, sorszámozott mondatok

Kinyomtathatók vagy kivetíthetők

1. De ügyes voltál!
2. Már megint nem tetted a helyére a füzetedet.
3. De jó, hogy ennyire lelkesen kezdted el dolgozni!
4. Ilyen hülyét én még életemben nem láttam!
5. Ne szerencsétlenkedj már annyit!
6. Tűnj a szemem elől!
7. Rendben, ez szép munka volt.
8. Látod, milyen jól sikerült most a dolgozatod!
9. Nem te törted el a tálát? Gyanús vagy!
10. Na gyere csak! Ott várunk kint, és megkeserülöd, hogy beárultál bennünket.
11. Ez neked jó cucc? Hogy oda ne rohanjak!
12. Hülye bunkó, állat!
13. Fordulj föl, kit érdekelasz!
14. Ki ez a kis féreg? Árulkodó majom.
15. Gyere, hoztam neked a nagy süteményéből.
16. Kösz, jól esett, hogy elhoztad a CD-t.
17. Már úgy várom, hogy megmutasd az új kabátodat.
18. Tűnés innen, te Hájpacni!
19. Gyere el velünk holnap moziba!
20. Utállak, hányszor kell még elmondanom.

P2 Szómagyarázat

Szóbeli bántalmazásról

akkor beszélünk, ha valakit hosszabb ideig csúfolnak, viccnek álcázva leszólnak, elveszik az önbizalmát, mert a teljesítményét nem ismerik el, sértő neveken szólítanak, megalázó helyzetekbe hoznak. A verbális erőszak a másik természetét, képességeit támadja. Lehet nyílt és rejtett. A bántalmazók tudatában vannak annak, hogy rossz érzéseket okoznak a másikkal!!!

Fizikai bántalmazásról

akkor beszélünk, amikor valakit fájdalommal járó testi sérelem ér, megütik, megrúgják, tépik a haját, vagy megitatnak vele több liter vizet, csikket nyomnak el a tenyerében, nem adnak neki enni, szexuálisan bántalmazzák.

Az érzelmi bántalmazás

természetesen a fizikai és a szóbeli bántalmazást is magában foglalja, de a személyiséget leginkább károsító formája a személyességet teljesen megvonó magatartás (kirekesztés), a teljes közöny a másik felé, akin keresztül néznek, akinek a „létére” nem reagálnak, nem szólnak hozzá, és egyáltalán nem vonják be a hétköznapi társas helyzetekbe, vagy olyan dolgokra kényszerítik, amelyek megalázóak, rossz érzésekkel járnak.

P3 A szóbeli és az érzelmi bántalmazás formáit azonosító táblázat

(a tanár vagy írásvetítő fóliára nyomtatja, vagy egy csomagolópapírra írva, kiragasztható posztert készít belőle)

A szóbeli és érzelmi bántalmazás formái

<p>A kirekesztés</p> <p>A kapcsolat jellegének megfelelő intimitás hiánya. Nem történik meg a másik ember bevonása és a másik emberre való reagálás. Távolságtartás, hűvös közöny, lenéző arcjáték. Csak praktikus kommunikáció.</p>	<p>Sértő néven való megszólítás, csúfolódás</p> <p>A sértő becenevek és gúnynevek tartoznak ide. Legtöbbször valamilyen testi jellemzőre, vagy negatív tulajdonságra, valamilyen hiányosságra utalnak. Sokszor viccesnek talált becenevek is sérthetik a másik méltóságát.</p>
<i>Az idesorolható helyzetek sorszáma</i>	<i>Az idesorolható helyzetek sorszáma</i>
<p>Leszólás</p> <p>Amikor leértékelik a másik érzéseit, élményeit, teljesítményét. Tagadja a másik valóságáról szerzett tapasztalatát, ezért nagyon destruktív.</p>	<p>Viccnek álcázott bántalmazás</p> <p>Akkor történik, amikor valaki durván vagy szellemesen, de mindig lekicsinylő megjegyzést tesz a másikra.</p>
<i>Az idesorolható helyzetek sorszáma</i>	<i>Az idesorolható helyzetek sorszáma</i>

<p>Fenyegetés</p> <p>A fenyegetés azzal manipulál, hogy a félelmeket életben tartja. Olyan történéssel fenyegetőzik, amely a másíknak lelki vagy testi fájdalmat, veszteséget, rossz érzést okoz.</p>	<p>Állandó kritizálás, szidalmazás</p> <p>A szóbeli bántalmazás nyílt formája. Minden helyzetben hibáztatja valamiért a másikat. Semmi sem jó, nincs kivétel.</p>
<i>Az idesorolható helyzetek sorszáma</i>	<i>Az idesorolható helyzetek sorszáma</i>

P4 Megoldó kulcs a bántalmazási formák azonosításához

Sorszám	Név	A bántalmazás konkrét formája
1.	Panni	kinevetik, csúfolják
2.	Miklós	csúfolják, fenyegetik, olyat csináltatnak vele, amit nem akar, indirekten pénzt vesznek el tőle
3.	Niki	érzelmi bántalmazás, önbizalom aláásása
4.	Borka	kirekesztés, csúfolódás, nevetségessé tevés, önbizalom aláásása
5.	Csaba	leszólás, kinevetés, viccnek álcázás, önbizalom aláásása
6.	Nelli	olyat tesz, amit nem akar, fenyegetés
7.	Kriszta	leszólás, önbizalom aláásása

Sor-szám	Név	A bántalmazás konkrét formája
8.	Bori	személyesség hiánya, kirekesztés
9.	Edit	rejtett érzelmi bántalmazás
10.	Peti	állandó kritizálás, hibáztatás

P5 Játékleírás

(kacsintós párválasztó játék)

A gyerekek körben állnak és szemmel választanak párt maguknak. Ha sikerül a szemkontaktust felvenni valakivel, akkor egymás mellé állnak. Ha az osztályban páratlan számú tanuló van, akkor alakulhatnak hármas körök is. Ha valaki nem szeretne ebben a játékban részt venni, minden következmény és magyarázat nélkül megteheti. Ez esetben más módon keres párt magának.